No: 260 – Menşe Adı

ÇUBUK AGAT TAŞI

Tescil Ettiren

ÇUBUK BELEDİYESİ

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 26.04.2017 tarihinden itibaren korunmak üzere 06.12.2017 tarihinde tescil edilmiştir.

Değişiklik İlanı:
15.09.2023 tarih ve 157 sayılı Bülten

Tescil No	**:** 260
Tescil Tarihi	**:** 06.12.2017
Başvuru No	**:** C2017/026
Başvuru Tarihi	**:** 26.04.2017
Coğrafi İşaretin Adı	**:** Çubuk Agat Taşı
Ürün / Ürün Grubu	**:** Doğal taş / Diğer
Coğrafi İşaretin Türü	**:** Menşe adı
Tescil Ettiren	**:** Çubuk Belediyesi
Tescil Ettirenin Adresi	**:** Yavuz Selim Mahallesi Atatürk Caddesi No:3 Çubuk ANKARA
Coğrafi Sınır	**:** Ankara ili Çubuk ilçesi
Kullanım Biçimi	**:** Çubuk Agat Taşı ibareli aşağıda verilen logo ve menşe adı amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılamadığında, Çubuk Agat Taşı ibareli logo ve menşe adı amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Çubuk Agat Taşı, bir agat taşı çeşidi, değişik renkli yuvarlak ve ince tabakalardan oluşmuş bir kalsedon türüdür. Andezitik ve riyolitik birimlerde kanal dolgusu olarak gelişen ayrıca kendine özgü çubuksu kristalleri bulunan Çubuk Agat Taşı, volkanik istif içinde genelde dağınık ve düzensiz nodüller halinde yataklanmıştır. Çubuk Agat Taşı, miyosen yaşlı volkanik seriye ait andezit içerisinde bulunmaktadır. Andezit içerisindeki Çubuk Agat Taşı, yanal devamlı yarık ve çatlak boşlukları içerisinde bulunmaktadır, açık boşluk dolguları olarak yataklanmış olup, yataklama şekli katmansaldır. Riyolit içerisindeki Çubuk Agat Taşları ise çeperleri düzenli ya da düzensiz gözeneklerle boşluk dolguları olarak yataklanmıştır. Yerleşme yerleri yumrusaldır. Hem konsantrik tabakalı hem de yatay tabakalı bantlara sahiptir. Yatay paralel bantlar ise göreceli olarak daha iri silis taneciklerinin yer çekiminin etkisiyle çökelimin bir sonucudur.

Çubuk Agat Taşı konsantrik tabakalı (eş eksenli) bantlar içerir. Çubuk Agat Taşı, düşük basınç sıcaklık koşulları altında hidrotermal sirkülasyonun varlığında yüksek kolloidal silis konsantrasyonunda ve 7-9 PH da meydana gelmiştir. Çubuk Agat Taşı içerisindeki bantların makroskobik ve mikroskobik görüntüleri birbirine benzemez. Konsantrik tabakalı bantlar küresel lif demetleri kapsamaktadır ve lifler tek kristal olmayıp, bir jel evresinden geçerek oluşabilmektedirler. Çubuk Agat Taşının gözlemlenen yaygın renkleri mavi, sarı ya da kahverengimsi kırmızıdır.

Çubuk Agat Taşı oluşumu sırasında saç/çubuk şeklindeki ince uzun kristaller birbirlerine paralel şekilde dizilirler. Çubuk Agat Taşının oluşumunun daha sonraki evresinde silis jelinden itibaren gelişen kalsedon mikrokristalleri önceden gelişmiş olan bu kristallerin etrafını sararak çubuk ve çizgimsi şekildeki tüpleri oluşturmaktadır. Çubuk Agat Taşının en ayırt edici özelliği söz konusu çubuk ve çizgimsi şekildeki mineral desenleri ve bu desenlerin taşa kattığı çizgili, çubuksu görünümdür.

Çubuk Agat Taşının diğer ayırt edici özelliği; şekilsiz küçük yumrular olarak gözenek boşlukları veya çatlak boşluklarını doldurmuş katmansı kütleler halinde ve dış kabuksuz olarak bulunmasıdır. Çubuk Agat Taşının diğer bir ayırt edici özelliği; birçok örnek eş merkezli konsantrik, bir kısmında yatay paralel tabakalı bantlanmalar içermesidir. Çubuk Agat Taşı, çoğunluğu ışınsal çubuksu veya yosunumsu, dentritli kapanımlara sahiptir.

Çubuk Agat Taşının Kimyasal ve Fiziksel Özellikleri

Kimyasal formül: SiO_2

Grubu: Silikat

Yoğunluk: 2,62 (g/cm^3)

Doku: Heterojen kristali, masif bantlı aralarında çubuksu kristaller bulunur.

Tane büyüklüğü: Küçük taneli ve aralarında çubuksu kristaller bulunur.

Bileşimi: Silis mineralleri, opak mineraller.

Ana bileşenler: %99 civarında silis mineralleri, öz şekilsiz, küçük taneli ve çubuksu, orta iri-çok iri taneli, heterojen

Opak mineraller: % 1 civarında, özşekilsiz, küçük taneli, heterojen dağılımlı demiroksit/hidroksit birikimleri.

Kristal şekli ve biçimi: Boşluk içerisine konsantrik veya düzensiz katmanların bantlaşması şeklinde, boşluğun iç cidar yapısına göre değişik şekillerdedir.

Renk: Farklı renklerin bantlaşması şeklinde olup, yer yer kıvrımlanmalar ve konsatrik yapı gösterir. Koyu sarımsı yeşil (Dusky Yellow Green: 5GY 5/2), grimsi mavi (Grayish Blue: 5PB 5/2) renklerdedir.

Sertlik: 6-7 arasında (Mohs, Mohsskalasına göre)

Bölünüm: Yok

Damar Kırılma: Konkodial

Parlaklık: Camlıdan petrole

Işınırlık: Beyaz

Kırılma: Arka yüzeyinde deniz kabuğunun dış tabakasını andıran parçalar bırakarak kırılabilir. (konkodial)

Çubuk Agat Taşının Gemolojik Özellikleri

Ankara ili Çubuk ilçesinde, yukarıda belirtilen sınırlar içinde bulunan andezitik ve riyolitik birimlerde köşe ve kanal dolgusu olarak gelişen ve bunun dışında içinde kendine özgü çubuksu kristalleri bulunan Çubuk Agat Taşı, süs taşı olarak kullanılmaktadır. Çubuk Agat Taşı, andezit ve riyolit içerisindeki çatlak ve gözeneklerdeki hidrotermal alterasyonu izleyen evrede, hidrotermal silistli çözeltilerdeki koloidal silisin, 100-200 °C sıcaklıkta, yüzey koşullarına yakın basınçta ve 9 pH (alkalin) altındaki ortamda çökelimi ile oluşmuştur. Konsantrik bant yapıları SiO_2 jeline dönüşümü neden oluşmasına karşın, yatay-paralel bant yapıları iri boyutlu SiO_2 kolloidlerinin yer çekiminden dolayı yatay çökelimi ile meydana gelmişlerdir. Çubuk Agat Taşı, silisyum ve oksijen ağırlıklıdır (SiO_2) ve bunun dışında demir, magnezyum, manganez, kalsiyum ve alüminyum mineralleri bulunur.

Çubuk Agat Taşı, dikdörtgen prizma şekilli, prizma uzunluğuna paralel ince damarlar içeren tümüyle silisleşmiş çubuksu yapılar halinde, ancak orijinal kristal şeklini korumuş (psödomof) kristal kapanımlara sahiptir. Çubuk Agat Taşı, söz konusu "çubuklu", "çizgili", "tüplü" yapısı ile özgün kapanımlara sahiptir ve dünyada oldukça enderdir.

Üretim Metodu:

Çalışma alanından alınan Çubuk Agat Taşı öncelikle basınçlı su ve çelik fırçayla temizlenmektedir. Daha sonra büyük boyutlu parçalar tercihen tam muhafazalı, kesme makinesinde dilimlenerek daha küçük parçalar haline getirilmektedir. Kesme işlemi, Çubuk Agat Taşının üzerindeki motiflere paralel olacak şekilde yapılmaktadır. Kesilen dilimler, temizlendikten ve dış çeperi yuvarlandıktan sonra kullanım amacına uygun olarak çizilmektedir. Çizimi yapılan dilimler kesme makinesinde dilimden ayrılmaktadır. Dilimden ayrılan parçalar tercihen kabaşon makinesinde kaba aşındırma ile aşındırılmaktadır. Kaba aşındırma işleminden kalan çizgisel düzlüklerin giderilmesi için daha hassas bir aşındırma diski kullanılarak taşın yüzeyi pürüzsüz hale getirilmektedir. Hassas aşındırmadan sonra polisaj makinesinde (yatay lab) demir disk üzerinde az su kullanılarak 240/280 mesh (tane boyu) silisyum karbür aşındırıcıdan başlanmak üzere sırasıyla 400, 600, 800 ve 1000 mesh silisyum karbür aşındırıcı tozlarıyla yüzeyi pürüzsüz hale getirilmektedir. Daha sonra yıkanıp temizlenen süs taşları seryum oksit, alüminyum oksit gibi oksitlerle polisaj makinesinde keçe üzerinde bol su ile cilalanarak yarı mamul veya nihai ürün haline getirilmekte ve paketlenmektedir. (Aşındırma işleminden sonra parlatma aşaması yapılmaktadır.) Parlatma aşamaları sonrasında gümüşçülük ve kuyumculuk sektörlerinde kullanılmaktadır. Ayrıca kesilip parlatılan şerit şeklindeki taşların doğal olarak kullanımı da mümkündür.

Denetleme:

Denetimler; Çubuk Belediyesinin koordinasyonunda ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Çubuk Kaymakamlığı ve Çubuk Belediyesinden ürün hakkında bilgi sahibi birer personelin katılımıyla 3 kişiden oluşan denetim mercii tarafından gerçekleştirilir. Denetimler her yıl düzenli olarak en az bir kez, ayrıca şikâyet halinde ve gerekli görülen durumlarda her zaman yapılır.

Denetim ile Çubuk Agat Taşı üretimi yapan atölyelerde ve diğer tesislerde taşın üretiminin denetimin yapılması sağlanacaktır. Denetim mercii, taşın araziden toplanmasından üretimine kadar geçen süreçlerde taşın özelliğini koruyacak taş kesim teknikleri, etiketlenmesi ve pazarda "Çubuk Agat Taşı" ismiyle yer bulması faaliyetlerini taşın fiziksel ve kimyasal özelliklerini denetleyecektir. Denetim sırasında; gözle görülür şekilde ayırt edilebilecek özellikleri olan Çubuk Agat Taşı katmansı yapısı, jeod şeklindeki hali veya taşın yüzeyi üzerinde tabakalarına paralel olarak kesilmiş şerit hallerinde çizgisel, çubuksu, yıldızsı veya iğneli kristal yapılar olup olmadığı çıplak gözle gözlemlenecektir. Denetlemeler sırasında, Çubuk Agat Taşının söz konusu ayırt edici özellikleri çıplak gözle yapılacaktır.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Denetim mercii hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.